

**PALVELUOPAS MIGREENIÄ SAIRASTAVILLE
TALOUDELLISET TUET**

Sisällys

ALUKSI.....	1
1 LÄÄKKEIDEN KORVATTAVUUS.....	1
2 LAPSET, NUORET JA PERHEET.....	1
2.1 Lapsen sairastuessa.....	2
2.2 Alle 16-vuotiaan vammaistuki.....	2
2.3 Nuoren kuntoutusraha.....	2
2.4 Reseptilääkkeiden kustannukset.....	2
2.5 Perustoimeentulotuki.....	2
3 SAIRAUSPOISSAOLOT.....	3
3.1 Sairastuminen.....	3
3.2 Sairausajan palkka ja sairauspäiväraha.....	3
4 KELAN TUKI KUNTOUKSEN AJALTA JA TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKEELLÄ.....	4
4.1 Kuntoutusraha.....	4
4.2 Kuntoutusavustus.....	5
4.3 Kuntoutustuki.....	5
4.4 Työkyvyttömyyseläke.....	5
5 TYÖELÄKELAITOKSET.....	6
5.1 Kuntoutusraha.....	6
5.2 Osakuntoutustuki ja kuntoutustuki.....	6
5.3 Kuntoutusavustus.....	6
5.4 Elinkeinoetuki.....	6
5.5 Osa- ja työkyvyttömyyseläke.....	7
6 TYÖTÖN TYÖNHAKIJA.....	7
6.1 Työttömyysetuudet.....	7
6.2 Sairastuminen työttömänä työnhakijana.....	8
7 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT.....	8
7.1 Sosiaalihuolto.....	8
7.2 Terveystuon maksukatto.....	8
7.3 Kuntoutusohjaajat ja sosiaalityöntekijät.....	8
8 MUUT KELAN TALOUDELLISET TUET.....	8
8.1 Sairaanhoidon korvaukset.....	9
8.2 Perustoimeentulotuki.....	9
8.3 Kelan taksimatka.....	9
9 TALOUS- JA VELKANEUVONTA.....	9

10	SEURAKUNNAN DIAKONIA TYÖ	9
11	PÄÄTÖKSESTÄ VALITTAMINEN	9

ALUKSI

Tästä osasta löytyy tarjolla olevia taloudellisia tukia. Jokaisen elämäntilanne ja sairaus ovat erilaisia, joihin tarvitaan yksilöllistä tukea. Oppaan tarkoituksena on tarjota tietoa saatavilla olevista mahdollisuuksista. Sosiaali- ja terveydenhuollossa, Kelassa, TE-palveluissa ja työeläkelaitoksilla voi olla tarjolla esimerkiksi sosiaalityöntekijän kuntoutusohjaajan, sosiaaliohjaajan tai työkykykoordinaattorien apua sopivan tuen löytymisessä sekä ohjausta ja neuvontaa sairastaville ja heidän läheisilleen.

1 LÄÄKKEIDEN KORVATTAVUUS

Korvausjärjestelmään kuuluvat sairauteen määrätyt lääkkeet ovat korvattavia. Osa migreenilääkkeistä (esimerkiksi biologiset estolääkkeet) ovat rajoitetusti peruskorvattavia. Ne vaativat erikoissairaanhoidon neurologian tai alan erikoislääkärin B-lausunnon, kun korvausta haetaan ensimmäisen kerran ja kun korvausoikeudelle haetaan ensimmäisen kerran jatkoa. Tämän jälkeen korvausoikeuteen hyväksytään hoitavan lääkärin lausunto. Lääkärin lausunto toimitetaan itse Kelaan tai lääkärin kanssa voi sopia, että hän hoitaa lausunnon eteenpäin. Apteekissa saa suoraan korvauksen peruskorvattavista lääkkeistä sekä korvausoikeuteen myönnettyistä rajoitetusti peruskorvattavista lääkkeistä. Korvausta on mahdollista hakea jälkikäteen puolen vuoden ajan, jos korvattavuuspäätös on myönnetty.

- Lääkkeen hinta ja korvattavuustilanne: [Kelan lääkehaku](#) ja [Apteekin lääkehaku](#)
- Lisää tietoa: [Lääkekorvaukset - Kela](#)
- Näin haetaan: [Ohje hakemiseen - Lääkekorvaukset](#)

Lääkekorvausjärjestelmään kuuluvissa reseptilääkkeissä on alkuomavastuu (50e), joka alkaa aina uudelleen kalenterivuoden alusta. Kun alkuomavastuu ylittyy, maksetaan yli menneestä osasta korvausluokan (peruskorvattavan) mukainen omavastuu.

- Lisää tietoa: [Lääkekustannusten omavastuu](#)

Lääkekaton eli vuosiomavastuun määrä päivittyy joka kalenterivuoden alusta. Lääkekattoa ei kerrytä korvattava osuus lääkkeiden hinnasta. Kun lääkekatto ylittyy, seuraavista reseptilääkkeistä maksetaan vuoden loppuun asti 2,50 euroa/valmiste.

- Lisää tietoa: [Vuosiomavastuu eli lääkekatto](#)

Jos taloudellinen tilanne on vaikea, Kelalta voi hakea toimeentulotuen maksusitoumusta lääkkeistä aiheutuviin kustannuksiin. Myös omalta vakuutusyhtiöltä ja sosiaalihuolloilta voi kysyä tukea lääkekustannuksiin. Jotkin yrittäjien terveysvakuutuksista kattavat lääkekuluja.

- Lisää tietoa: [Lääkkeet perustoimeentulotuessa ja maksusitoumus apteekkiin](#)
- Näin haetaan: [Ohjeet hakemiseen - Perustoimeentulotuki](#)

2 LAPSET, NUORET JA PERHEET

Apua tukien hakemiseen voi löytää muun muassa Kelasta, Ohjaamosta, Etsivästä nuorisotyöstä, työvoimapalveluista (TE-palveluista), terveydenhuollosta. Esimerkiksi sosiaalityöntekijöiden tai työkykykoordinaattoreiden puoleen voi myös kääntyä. Joitain mainittuja tukia voidaan maksaa tietyltä ajalta takautuvasti.

2.1 Lapsen sairastuessa

Lapsien hoitamisesta kotona ilmoitetaan mahdollisimman pian työnantajalle. Pyydettyessä työnantajalle toimitetaan lääkärin- tai terveydenhoitajan todistus. Työehtosopimuksesta tai työnantajalta voi tarkistaa menettelytavat palkan saannista ja kuinka vanhaa lasta voi jäädä hoitamaan palkallisesti kotiin.

2.2 Alle 16-vuotiaan vammaistuki

Alle 16-vuotiaalle lapselle ja nuorelle voi hakea vammaistukea. Tähän vaaditaan lääkäriltä enintään 6 kuukautta vanha C-lausunto. Tietty diagnoosi ei oikeuta alle 16-vuotiaan vammaistukeen, vaan vammaistukioikeus harkitaan aina yksilöllisesti lapsen sairauden ja sen aiheuttaman rasituksen ja sidonnaisuuden määrän ja laadun perusteella. Vammaistuen perusedellytys on, että lapsen sairauteen liittyvästä hoidosta, huolenpidosta tai kuntoutuksesta aiheutuu ylimääräistä rasitusta ja sidonnaisuutta vähintään puolen vuoden ajan. Rasitusta ja sidonnaisuutta verrataan saman ikäisen terveeseen lapsen hoidosta aiheutuvaan rasitukseen ja sidonnaisuuteen ja sen tulee olla säännöllistä ja vähintään viikoittaista. Oikeutta vammaistukeen ei ole, jos ylimääräinen rasitus ja sidonnaisuus on vähäistä, esimerkiksi tablettimuotoisesta lääkityksestä huolehtimista.

- Lisää tietoa: [Vammaistuki lapsille](#)
- Lisää tietoa: [Finlex - Vammaistuki](#)
- Näin haetaan: [Ohje hakemiseen - Alle 16-vuotiaan vammaistuki](#)

2.3 Nuoren kuntoutusraha

Nuoren kuntoutusrahaa voivat saada 16–19-vuotiaat, joiden opiskelu- tai työkyky on heikentynyt. Nuoren kuntoutusrahaa maksetaan opiskelun tai muun työelämään tähtäävän kuntoutuksen ajalta. Tähän vaaditaan lääkäriltä B-lausunto sekä hyvinvointialueella tehty opiskelu- ja kuntoutussuunnitelma. Nuoren kuntoutusrahaa hakiessa opiskeluja varten Kela selvittää samalla nuoren ammatillisen kuntoutuksen mahdollisuuden.

- Lisää tietoa: [Nuoren kuntoutusraha](#)
- Näin haetaan: [Ohje hakemiseen - Kuntoutusraha](#)

2.4 Reseptilääkkeiden kustannukset

Alaikäisen reseptilääkkeisiin voi saada tukea vakuutusyhtiöltä tai perustoimeentulotuen kautta.

- Lisää tietoa: [Lääkkeet perustoimeentulouessa ja maksusitoumus apteekkiin](#)
- Näin haetaan: [Ohjeet hakemiseen - Perustoimeentulotuki](#)

2.5 Perustoimeentulotuki

Perustoimeentulotukea voi saada Suomessa asuva tai oleskeleva henkilö tai perhe, jonka tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin. Perustoimeentulotuki on viimesijainen tuki, ja sen määrään vaikuttavat kaikki perheenjäsenten käytettävissäsi olevat tulot ja varat sekä perustoimeentulouessa hyväksyttävät menot. Perustoimeentulouessa voidaan ottaa huomioon julkisen terveydenhuollon maksuja (esimerkiksi terveyskeskuksen asiakasmaksut).

- Lisää tietoa: [Toimeentulotuki](#)
- Perustoimeentulotuen laskenta: [Laskuri](#)
- Näin haetaan: [Ohjeet hakemiseen - Perustoimeentulotuki](#)

3 SAIRAUSSPOISSAOLOT

Työsuhteen alussa on hyvä tarkistaa työsopimuksesta ja työehtosopimuksesta, miten tulee toimia ja mitä työnantajan kanssa on sovittu sairauspoissaolojen käytänteistä. Tässä osiossa kuvataan yleisesti voimassa olevat käytänteet, mutta kannattaa tarkistaa omassa työpaikassa sovitut toimintatavat.

- Lisää tietoa: [Kela - Työntekijän sairauspoissaolo](#)
- Lisää tietoa: [Työterveyslaitos - Sairauspoissaolot](#)
- Lisää tietoa: [Finlex - Työsopimuslaki](#)
- Lisää tietoa: [Finlex - Sairausvakuutuslaki](#)

3.1 Sairastuminen

Kun kohtauksen tai kipujen vuoksi joutuu olemaan pois töistä, ilmoitetaan siitä mahdollisimman pian lähiesihenkilölle. Jos työpaikalla on käytössä omailmoitusmenetelmä, muutaman päivän sairauspoissaoloista ei välttämättä tarvita lääkärin- tai sairaanhoitajan todistusta, mutta pyydettyä se on toimitettava. Todistuksen saa työterveyshuollosta tai omasta terveyskeskuksesta. Yrittäjä tarvitsee sairauslomatodistuksen saadakseen sairauspäivärahaa.

- Lisää tietoa: [Sairauspoissaolot](#)

3.2 Sairausajan palkka ja sairauspäiväraha

Sairausajan palkka määräytyy työehtosopimuksen tai muun sopimuksen mukaan. Kun sopimuksen mukainen omavastuu-aika päättyy, Kelalta haetaan itse sairauspäivärahaa.

- Sairauspäivärahan määrä: [Sairauspäivärahan laskuri](#)

Sairauspäivärahaa maksetaan samasta sairaudesta enintään 300 päivää, joka korvaa työkyvyttömyyden aiheuttamaa ansionmenetystä. Päivät lasketaan kahdelta edeltävältä vuodelta niiltä päiviltä, jolloin sairauspäivärahaa on maksettu. Työttömänä työnhakijana sairastumisen ajalta on hyvä muistaa hakea sairauspäivärahaa. Sairauspäivärahan omavastuu-aika on sairastumispäivä ja 9 arkipäivää. Yrittäjän kannattaa hakea sairauslomatodistus heti sairastuttuaan, sillä yrittäjillä omavastuu-aika on 1 päivä (sairastumispäivä). Kela maksaa yrittäjälle sairauspäivärahaa, joka määräytyy YEL-työtulojen perusteella.

Lääkärin A-todistuksella on mahdollista saada sairauspäivärahaa 60 arkipäivää. Tämän jälkeen tarvitaan lääkärin B-lausunto tai muu selvitys työkyvyttömyydestä. Kun sairauspäivärahaa tulee täyteen 90 arkipäivää, työsuhteessa olevan tulee toimittaa työterveyshuollon arvio jäljellä olevasta työkyvystä. Tämä lausunto toimitetaan itse Kelaan. Selvityksiä saatetaan pyytää jo aiemmin. 150 ja 230 sairauspäivärahan kohdalla työterveyshuollon arvio tehdään tarvittaessa uudestaan.

- Lisää tietoa: [Sairauspäiväraha](#)
- Lisää tietoa: [Sairauspäivärahan hakeminen](#)

Työhön paluuta voidaan tukea osasairauspäivärahan turvin. Osasairauspäiväraha on vapaaehtoinen järjestely, joka on sovittava yhdessä työntekijän ja työnantajan kanssa.

Osasairauspäiväraha on mahdollista vain, jos työntekijä on kokoaikaisessa työssä ja järjestelyn myötä työaika vähenee 40–60 prosenttia. Kokoaikatyöllä tarkoitetaan yleensä ansiotyötä, jossa säännöllinen työaika on vähintään 30 tuntia viikossa. Osa-aikainen työ voi alkaa jo omavastuuajana eikä se vaikuta omavastuuajan kulumiseen. Osa-aikatyojärjestelyn on kestettävä vähintään 12 arkipäivää.

Osasairauspäivärahan hakemuksen liitteeksi riittää usein työterveyslääkärin tai muuten työolot tuntevan lääkärin kirjoittama A-todistus, jonka perusteella voi saada osasairauspäivärahaa yleensä enintään 60 päivää. Sen jälkeen tarvitaan laajempi B-lausunto.

Osasairauspäivärahaa maksetaan samasta sairaudesta enintään 150 arkipäivää. Osasairauspäivärahan päiviä ei lasketa mukaan sairauspäivärahan enimmäismäärään (300).

- Lisää tietoa: [Osasairauspäiväraha](#)
- Lisää tietoa: [Osasairauspäivärahan hakeminen](#)

Jos sairauspäivärahat päättyvät, eikä työnantajalta löydy itselle soveltuvia työtehtäviä, ilmoitaudutaan työllisyyspalveluihin työttömäksi työnhakijaksi. Vaikka työsuhde on voimassa, työttömyysturva takaa taloudellisen selviämisen. Työllisyyspalveluihin toimitetaan B-lausunto, jotta työtä rajoittavista tekijöistä ollaan myös siellä tietoisia.

4 KELAN TUKI KUNTOUKSEN AJALTA JA TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKEELLÄ

Kuntoutuksen aikana, määräaikaisella työkyvyttömyyseläkkeellä eli kuntoutustuella sekä työkyvyttömyyseläkkeellä turvataan taloudellista puolta. Joitain mainittuja tukia voidaan maksaa tietyltä ajalta takautuvasti.

- Lisää tietoa: [Finlex - Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista](#)
- Lisää tietoa: [Finlex - Työttömyysturvalaki](#)
- Lisää tietoa: [Finlex - Työntekijän eläkelaki](#)
- Lisää tietoa: [Finlex - Yrittäjän eläkelaki](#)
- Lisää tietoa: [Finlex - Julkisten alojen eläkelaki](#)
- Tietoa verokortista: [Verokortti](#)

4.1 Kuntoutusraha

Kuntoutusrahan on oikeus kuntoutukseen osallistuvilla 16–67-vuotiailla. Kuntoutusraha maksetaan suoraan itselle tai työnantajalle, jos kuntoutuksen ajalta maksetaan palkkaa. Kuntoutusrahan määrä 33 prosenttia suurempi kuin työkyvyttömyyseläkkeen määrä. Kuntoutusrahan määrään voi vaikuttaa muut tulot. Yrittäjän kuntoutusraha määräytyy YEL-työtulojen mukaan. Kelan kuntoutuksen ajalle täytyy hakea itse erikseen kuntoutusrahaa. Hakemuksen voi lähettää samaan aikaan kuntoutushakemuksen kanssa, jolloin päätös tulee näistä samaan aikaan. Osakuntoutusrahaa voi saada, jos kuntoutuksen takia työaika on vähentynyt vähintään 40 %.

- Lisää tietoa: [Kuntoutusraha](#)
- Näin haetaan: [Ohje hakemiseen - Kuntoutusraha](#)
- Kuntoutusrahan laskuri: [Kuntoutusrahan laskuri](#)

4.2 Kuntoutusavustus

Kuntoutusavustus on tarkoitettu tukemaan työllistymistä Kelan järjestämän kuntoutuksen jälkeen. Avustusta voi saada, jos kuntoutuksen jälkeisessä työssä tulot ovat pienentyneet aiempaan työhön nähden huomattavasti tai on siirtynyt työharjoitteluun. Avustusta maksetaan työssäoloajalta. Kuntoutusavustuksen saaminen arvioidaan aina yksilöllisesti ja sitä ei voi saada, jos on oikeus työttömyyspäivärahaan, työmarkkinatukeen tai koulutuspäivärahaan.

- Lisää tietoa ja hakuohjeet: [Kuntoutusavustus](#)

4.3 Kuntoutustuki

Kuntoutustuki on määräaikainen työkyvyttömyyseläke. Sitä myönnetään, jos työkyvyttömyys pitkittyy, mutta työelämään kuntoutuminen nähdään vielä mahdollisena. Kuntoutustukea varten tarvitaan hoito- tai kuntoutussuunnitelma, B-lausunto sekä muita selvityksiä. Kuntoutustukihakemus lähetetään mielellään 3 kuukautta ennen sairauspäivärahojen päättymistä. Jos työhistoriaa on taustalla vähemmän kuin viisi vuotta, Kela on ensisijainen kuntoutustuen päätöksen tekijä.

Työkyvyttömyyden takia voi hakea kansaneläkettä ja työeläkettä, jos kuntoutustuki jää pieneksi. Kuntoutusrahaa voi saada kuntoutustoimenpiteisiin kuntoutustuen kanssa.

- Lisää tietoa: [Kuntoutustuki ja työkyvyttömyyseläke](#)
- Näin haetaan: [Ohje hakemiseen - Kuntoutustuki](#)

Jos sairauspäivärahat päättyvät ja hakemuksen käsittely on kesken, eikä työnantajalta löydy itselle soveltuvia työtehtäviä, ilmoittaudutaan työllisyyspalveluihin (TE-palveluihin) työttömäksi työnhakijaksi. Vaikka työsuhde on voimassa, työttömyysturva takaa taloudellisen selviämisen. Työllisyyspalveluihin toimitetaan B-lausunto, jotta työtä rajoittavista tekijöistä ollaan myös siellä tietoisia.

4.4 Työkyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläkettä voi hakea, kun sairauspoissaolot ovat jatkuneet yli vuoden ja työkyky ei hoidosta tai kuntoutuksesta huolimatta palaudu. Hakemukseen liitetään B-lausunto, työnantajan lausunto työkyvystä sekä muut selvitykset terveydentilasta. Hakemus lähetetään Kelalle viimeistään 3 kuukautta ennen sairauspäivärahan loppumista. Työkyvyttömyyden takia voi hakea kansaneläkettä ja työeläkettä, jos kuntoutustuki jää pieneksi. Jos työhistoriaa on taustalla vähemmän kuin viisi vuotta, Kela on ensisijainen työkyvyttömyyseläkkeen päätöksen tekijä.

Huomioitavaa on, että tiedetään vain muutama tapaus, jossa kroonistuneen migreenin takia on myönnetty työkyvyttömyyseläke.

- Lisää tietoa: [Kuntoutustuki ja työkyvyttömyyseläke](#)
- Näin haetaan: [Ohje hakemiseen - Työkyvyttömyyseläke](#)
- Lisää tietoa: [Työkyvyttömyyseläkkeen määräytyminen](#)

5 TYÖELÄKELAITOKSET

Oma työeläkelaitos turvaa taloudellisen tuen työkyvyttömyysuhan alla oleville ja yli 5-vuotta työelämässä olleille sekä yrittäjille. Työeläkelaitoksen tukia on hyvä hakea jo 2–3 kuukautta ennen, kuin sairauspäivärahat loppuvat. Joitain mainittuja tukia voidaan maksaa tietyltä ajalta takautuvasti.

5.1 Kuntoutusraha

Kuntoutusrahan on oikeus kuntoutukseen osallistuvilla 16–67-vuotiailla. Kuntoutusraha maksetaan suoraan itselle tai työnantajalle, jos kuntoutuksen ajalta maksetaan palkkaa. Kuntoutusrahan määrä 33 prosenttia suurempi kuin työkyvyttömyyseläkkeen määrä. Kuntoutusrahan voi vaikuttaa muut tulot. Yrittäjän kuntoutusraha määräytyy YEL-työtulojen mukaan. Työeläkelaitoksen kuntoutukseen ei tarvitse erikseen hakea kuntoutusrahaa, vaan sen maksaminen alkaa automaattisesti kuntoutuksen alettua.

Osakuntoutusrahaa voi saada, jos kuntoutuksen takia työaika on vähentynyt 40 %.

5.2 Osakuntoutustuki ja kuntoutustuki

Osakuntoutustuki on määräaikainen osatyökyvyttömyyseläke. Sitä myönnetään, jos työkyky on osittain heikentynyt pitkittyneesti ja töihin paluu nähdään mahdollisena. Omalta työeläkelaitokselta löytyy lisää tietoa osakuntoutustuesta.

Kuntoutustuki on määräaikainen työkyvyttömyyseläke. Kuntoutustuki haetaan oman työeläkelaitoksen kautta mielellään 3 kuukautta ennen sairauspäivärahojen päättymistä. Kuntoutustukea voi hakea, jos työkyky on ollut heikentynyt vähintään vuoden ajan eli sairauspäivärahat ovat loppumassa tai loppuneet ja tavoitteena on töihin paluu. Ennen kuntoutustukea selvitetään kuntoutuksen mahdollisuudet. Omalta työeläkelaitokselta löytyy lisää tietoa kuntoutustuesta.

Hakemusta varten tarvitaan muun muassa B-lausunto, selvitykset terveydentilasta ja muut mahdolliset selvitykset ja lausunnot, kuten työnantajan ja työterveyshuollon lausunto työkyvystä tai terveydenhuollossa tehty työkyvynarviointi.

- Lisää tietoa: [Työkyvyttömyyseläkkeen määräytyminen](#)

5.3 Kuntoutusavustus

Kuntoutusavustusta voi saada esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa odottaa kuntoutuksen alkamista tai suunnitelma on vielä kesken. Kuntoutusavustusta voi saada, jos ei ole oikeutta muuhun tuloon.

5.4 Elinkeinotuki

Yrittäjä voi saada ammatillisena kuntoutuksena elinkeinotukea. Elinkeinotukea voi käyttää yritystoiminnan muokkaamiseen terveydentilaan sopivaksi tai välttämättömien apuvälineiden tai laitteiden hankintaan.

5.5 Osa- ja työkyvyttömyyseläke

Osatyökyvyttömyyseläke on työeläkelaitoksilta haettavissa oleva etu, jos työkyky on heikentynyt mutta voi työskennellä osa-aikaisesti. Osatyökyvyttömyyseläke mahdollistaa osa-aikaisen työn tekemisen, mutta se ei edellytä sitä. Hakemusta varten tarvitaan muun muassa B-lausunto, selvitykset terveydentilasta ja muut mahdolliset selvitykset, kuten työnantajan lausunto työkyvystä. Omalta työeläkelaitokselta löytyy lisää tietoa osatyökyvyttömyydestä.

Työkyvyttömyyseläkettä voi hakea, kun sairauspoissaolot ovat jatkuneet yli vuoden ja työkyky ei hoidosta tai kuntoutuksesta huolimatta palaudu. Hakemukseen liitetään B-lausunto, työnantajan lausunto työkyvystä sekä muut selvitykset terveydentilasta. Hakemus lähetetään työeläkelaitokselle viimeistään 3 kuukautta ennen sairauspäivärahan loppumista. Työkyvyttömyyden takia voi hakea kansaneläkettä ja työeläkettä, jos kuntoutustuki jää pieneksi. Jos työhistoriaa on taustalla enemmän kuin viisi vuotta, työeläkelaitos on ensisijainen työkyvyttömyyseläkkeen päätöksen tekijä.

Huomioitavaa on, että tiedetään vain muutama tapaus, jossa kroonistuneen migreenin takia on myönnetty työkyvyttömyyseläke.

- Lisää tietoa: [Työkyvyttömyyseläkkeen määräytyminen](#)
- Lisää tietoa: [Työkyvyttömyyseläke](#)

6 TYÖTÖN TYÖNHAKIJA

Työtön ilmoittautuu työllisyyspalveluihin (TE-palveluihin) työttömäksi työnhakijaksi, jolloin hän on oikeutettu työttömille kuuluviin palveluihin ja etuuksiin. Työttömäksi työnhakijaksi ilmoittaudutaan sairauspäivärahojen loppuessa tai työttömäksi jäädessä. Työttömän työnhakijan taloudellinen selviytyminen taataan, jotta taloudelliset haitat eivät olisi esteenä työelämään siirtymisessä tai palaamisessa. Työtön työnhakija on oikeutettu työttömyysetuuteen. Myös yrittäjän on ilmoitettava työllisyyspalveluihin sairaspäivärahojen loputtua. Joitain mainittuja tukia voidaan maksaa tietyltä ajalta takautuvasti.

- Lisää tietoa: [Finlex - Työttömyysturvalaki](#)

6.1 Työttömyysetuudet

Ansiosidonnaiseen työttömyyspäivärahaan on oikeutettu työttömyyskassaan kuuluva sekä vakituudessa työsuhhteessa tai omasta yritystoiminnasta toimentulonsa saaneet.

Jos ei kuulu työttömyyskassaan, haetaan työttömyysetuutta Kelasta. Kelan tarjoamia etuuksia ovat peruspäiväraha sekä työmarkkinatuki. Jos on ollut työelämässä ja täyttää palkansaajan tai yrittäjän työssäoloehdon, voi hakea peruspäivärahaa. Kelan maksamaa työmarkkinatukea saavat he, joilla ei ole ollut vakituista työsuhdetta tai ansiosidonnaisten työttömyyspäivärahojen enimmäisaika on päättynyt.

Jotta yrittäjä on oikeutettu työttömyysetuuteen, on yrittäjän todistettava yritystoiminnan loppuminen TE-toimistolle.

- Ohjeet työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautuminen: [Ohjeet työttömälle tai työttömäksi jäävälle](#)
- Lisää tietoa: [Pikaopas työttömyysturvaan](#)
- Lisää tietoa: [Jos yrittäjä jää työttömäksi](#)
- Näin haetaan: [Ohje hakemiseen - Työmarkkinatuki](#)
- Näin haetaan: [Ohje hakemiseen - Peruspäiväraha](#)

6.2 Sairastuminen työttömänä työnhakijana

Työttömänä työnhakijana sairastuessa haetaan sairauspäivärahaa. Omavastuujalla maksetaan työttömyyspäivärahaa. Lääkärin lausunto työkyvyttömyydestä tulee toimittaa Kelaan ja työ- ja elinkeinotoimistoon tulee ilmoittaa sairastumisesta.

Työttömän ja yrittäjän on hyvä muistaa hakea sairauslomaa, sillä etuuksien, kuntoutuksen ja tuen tarvetta kartoittaessa sairauspäivien kertyminen on näyttö tuen tarpeesta.

- Lisää tietoa: [Jos sairastut työttömänä](#)

7 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

7.1 Sosiaalihoolto

Sosiaalihoollosta voi saada esimerkiksi täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea hankaloituneeseen taloudelliseen tilanteeseen. Oman hyvinvointialueen käytänteet kannattaa tarkistaa, sillä jossain saatetaan vaatia Kelalta saatu perustoimeentulotuen päätös ja jossain näitä haetaan yhtä aikaa Kelasta ja pyydettyessä se lähetetään myös sosiaalihooltoon. Perustoimeentulotukea tarjoaa Kela ja täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea sosiaalihoolto.

Osa kuntoutuksen tutustumiskäynneistä ovat omakustanteisia, joihin voi kysyä sosiaalihoollosta tukea.

7.2 Terveystuon maksukatto

Terveystuonhuollossa on joka kalenterivuoden alusta alkava maksukatto. Kaikkia terveystuonhuollossa maksuja ei lasketa mukaan maksukattoon ja sen täyttymistä on seurattava itse. Lisää tietoa saa oman alueen terveystuonhuollossa tai muusta sosiaali- ja terveystuonhuollossa yksiköstä.

- Lisää tietoa: [Terveystuonhuollossa maksukatto](#)

7.3 Kuntoutusohjaajat ja sosiaalityöntekijät

Sairaaloista voi löytää avuksi kuntoutusohjaajan sekä sosiaalityöntekijän. He auttavat muun muassa palveluiden tarpeen selvittämisessä ja erilaisten kuntoutusten kartoittamisessa ja sosiaaliturvaetuuksien ja muiden palveluiden hakemisessa. Palvelut ovat maksuttomia.

8 MUUT KELAN TALOUDELLISET TUET

Joitain mainittuja tukia voidaan maksaa tietyltä ajalta takautuvasti.

8.1 Sairaanhoidokorvaukset

Kela korvaa osan yksityisen yleis- ja erikoislääkärin vastaanottoajasta. Kela korvaa myös osan yksityislääkärin kirjoittamasta todistuksesta tai lausunnosta, joka on sairausvakuutuslain mukaista etuutta varten esimerkiksi lääkkeiden erityiskorvausoikeus ja sairauspäiväraha. Osa vakuutuksista voi korvata sairaanhoidon kustannuksia.

- Lisää tietoa: [Korvaukset yksityisestä sairaanhoidosta](#)
- Näin haetaan: [Ohjeet hakemiseen - Sairaanhoidokorvaukset](#)

8.2 Perustoimeentulotuki

Perustoimeentulotukea voi saada Suomessa asuva tai oleskeleva henkilö tai perhe, jonka tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin. Perustoimeentulotuki on viimesijainen tuki, ja sen määrään vaikuttavat kaikki perheenjäsenten käytettävissäsi olevat tulot ja varat sekä perustoimeentulotuessa hyväksyttävät menot. Perustoimeentulotuessa voidaan ottaa huomioon julkisen terveydenhuollon maksuja (esimerkiksi terveyskeskuksen asiakasmaksut).

- Lisää tietoa: [Toimeentulotuki](#)
- Perustoimeentulotuen laskenta: [Laskuri](#)
- Näin haetaan: [Ohjeet hakemiseen - Perustoimeentulotuki](#)

8.3 Kelan taksimatka

Kelan taksimatkasta saa korvausta vain oman terveydentilan tai puutteellisten liikenneolosuhteiden vuoksi. Kela tarvitsee terveydenhuollon antaman todistuksen, jotta korvaus voidaan antaa. Yksityisen terveydenhuollon taksimatkoista saa korvauksen, jos siellä tapahtuva hoito on Kela-korvattavaa.

- Lisää tietoa: [Taksimatkat](#)

9 TALOUS- JA VELKANEUVONTA

Oikeusaputoimistosta löytyy maksutonta talous- ja velkaneuvontaa.

- Lisää tietoa: [Talous- ja velkaneuvonta](#)

10 SEURAKUNNAN DIAKONIA TYÖ

Akuutissa taloudellisessa hädässä voi olla yhteydessä paikallisen seurakunnan diakoniatyöhön.

- Lisää tietoa: [Talousapu ja neuvonta](#)

11 PÄÄTÖKSESTÄ VALITTAMINEN

Hylätyn päätöksen mukana tulee perustelut ja niihin voi pyytää tarkempaa selitystä ja jättää soittopyynnön. Kelan ja oman työeläkelaitoksen päätökseen voi hakea muutosta.

- Lisää tietoa: [Päätöksestä valittaminen](#)